

ICOMOS

Vlaanderen-Brussel

Louvain-la-Neuve, creatie van een nieuwe stad

UCL Halles Universitaires Place de l' Université 1, 1348 Ottignies – Louvain-la-Neuve

Vrijdag 1 juni 2018, 13u30 - 18u

UCL Halles Universitaires

Inleiding

U wordt vriendelijk uitgenodigd op deze ledenactiviteit van ICOMOS Vlaanderen-Brussel. Samen met leden van ICOMOS Wallonie-Bruxelles en belangstellenden willen we terugblikken op het uitzonderlijk project van de creatie van Louvain-la-Neuve, thans een centrum van wetenschap en cultuur.

Mei 1968 staat in het geheugen gegrift als een mijlpaal in de burgerlijke ontvoogding; weken van sociale en politieke onlusten liggen aan de basis van het herdefiniëren van de maatschappelijke structuren.

De taalgrens in België wordt vastgelegd in 1963. De nieuwe regelgeving heeft voor gevolg dat er geen Franstalig onderwijs meer mocht worden ingericht in het Vlaams taalgebied en stelt de sinds 1425 unitaire 'Katholieke Universiteit van Leuven - Université Catholique de Louvain' voor de uitdaging om een creatieve oplossing te vinden.

Uiteindelijk komt een nieuwe locatie voor de UCL in beeld, gesitueerd in Waals-Brabant. In september 1966 worden 920 ha gronden aangekocht op het Plateau van Lauzelle in Ottignies. De stedenbouwkundige plannen voor een universitaire site worden goedgekeurd in oktober 1970 en op 20 oktober 1972 is het de officiële start van het eerste UCL- academiejaar in Louvain-la-Neuve.

De ontwikkeling van Louvain-la-Neuve is de realisatie van het masterplan, uitgewerkt door een universitair interdisciplinair team, de 'Groupe Urbanisme-Architecture (Groupe UA)' gecoördineerd door Prof. R. Lemaire, Prof. JP. Blondel en Dr. P. Laconte.

De expansie van deze nieuw ontwikkelde 'autoloze' stad is een continuüm geworden. Eigentijdse uitbreidingen met een ondergronds station voor openbaar vervoer en parkeergarages, musea, de ontwikkeling van een shopping- en vrijetijdscentrum, een wetenschapspark van 230 ha en een kunstmatig meer als reservoir voor de waterreserves en recreatievoorziening worden met de jaren gerealiseerd. De Vereniging van inwoners van Louvain-la-Neuve adviseert actief over het aanpassingsproces naar meer grootschalige projecten.

In 1982 krijgt Ottignies-Louvain-la-Neuve de titel 'Stad' en na bijna 50 jaren zijn Leuven en Louvain-la-Neuve 'Zustersteden' geworden.

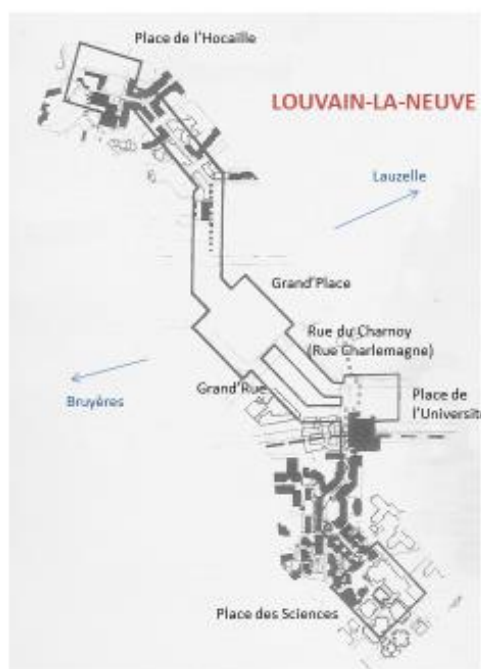

Rue des Wallons met toegang naar het NMBS station

Programma

- 13.30u** **Ontvangst** met koffie/thee in UCL Halles Universitaires
Salle de la Tapisserie & Salle du Sénat Académique
- 14.00u** **Verwelkoming** door Ir. Bénédicte Selfslagh, Voorzitter ICOMOS Vlaanderen-Brussel
en Voorzitter ICOMOS België
- 14.10u** **Lezing** door Prof. Dr. Em. Piet Lombaerde, Universiteit Antwerpen -
SLIDES P. LOMBAERDE

In het ontwerp voor de new town Louvain-la-Neuve werd regelmatig verwezen naar de middeleeuwse stad en haar kenmerken. De uitspraak van de academische overheid 'Dans le genre du Grand Béguinage à Louvain' was voor de architecten van de nieuwe stad een duidelijke opgave. Maar hoe werd in het uiteindelijke stadsmodel rekening gehouden met de historische stad? Licht niet eerder het lineaire model van de renaissancestad aan de basis van het nieuwe stadscentrum en zijn relatie met de omgevende wijken? Deze en andere vragen worden in deze lezing beantwoord en becommentarieerd met verschillende voorbeelden van oude en nieuwe steden.

Vergelijkbare organisatie van de steden Firenze en Louvain-la-Neuve

Tekst & tekening P. Lombaerde

14.45u Uiteenzetting door Dr. Pierre Laconte, Voorzitter van de Foundation for the Urban Environment, Stedenbouwkundige en mede-ontwerper van het Masterplan voor LLN.

Ontstaansgeschiedenis en urbanistisch concept van de nieuwe stad: van het historische Leuven naar de nieuwe universiteitsstad Louvain-la-Neuve.

Tekst Pierre Laconte uit Paper voor CIVVIH ICOMOS 2016 Samenvatting -- SLIDES P. LACONTE

De historische Vlaamse stad Leuven (Louvain in het Frans), was in de middeleeuwen een belangrijk centrum van de textielindustrie. Het leed onder de achteruitgang van de industrie, wat in het jaar 1425 tot stadsvernieuwing leidde door de oprichting van een universiteit.

Het Leuvense culturele erfgoed kent een hoge dichtheid met gemengde residentiële, commerciële en universitaire gebouwen en is goed bewaard gebleven, zoals het Groot Begijnhof, een stedelijk gebied van kleine huizen en tuinen voor alleenstaande oude vrouwen, geleidelijk verlaten en gerenoveerd in de jaren '60 om universiteitspersoneel te huisvesten (inschrijving als Werelderfgoed in 1988).

België's taalconflict leidde ertoe dat de Franstalige afdeling van de universiteit, haar medewerkers en studenten moesten verhuizen van Leuven naar het Franstalige deel van het land. De universiteit koos er voor om een compleet nieuwe universiteitsstad te creëren, en kocht in 1968 920 hectare landbouwgrond, op minder dan 30 km van Leuven en Brussel, waarop een "Nieuw Leuven" gebouwd zou worden.

Deze nieuwe universiteitsstad wilde vanaf het begin de universiteit van Leuven en de stedelijke mix reproduceren, en dus zowel een "plaats van herinnering" zijn als een plek voor hedendaagse universiteitsplanning en -architectuur (Abercrombie Award van de International Union of Architects 1978).

De twee steden zijn sinds 1975 verbonden door middel van een rechtstreekse spoorlijn. In 2016 besloten de twee steden te verbroederen, terwijl de twee universiteiten gezamenlijk de 500ste verjaardag van Thomas Mores 'Utopia' organiseerden, een cultureel monument van wereldformaat gepubliceerd in Leuven in 1516. Ook besloten de universiteiten om diverse gemeenschappelijke projecten te ontwikkelen.

Het doel van deze paper is om zowel het behoud van het culturele erfgoed in het historische Leuven als de planning van het nieuwe Louvain uit te leggen. Beide zijn gericht op duurzaamheid, in het bijzonder door middel van het hoge dichtheid/laagbouw-ontwerp, ontwikkeling gericht op openbaar vervoer per spoor, en het reserveren van straten en openbare ruimtes voor voetgangers. De nieuwe stad is zo ver gegaan dat al haar openbare ruimte voor voetgangers werd gereserveerd. Alle bebouwing gebeurt er met langdurige erfpachtcontracten, waardoor de universiteit de controle op de bouwkwaliteit behoudt.

Om de belangrijkste kenmerken samen te vatten:

Het nieuwe Louvain streefde naar zowel architectonische innovatie als een stedenbouwkundig ontwerp geïnspireerd door het oude Leuven.

Duurzaamheid en economische bezorgdheden hebben geleid tot een lineaire vorm van bebouwing, langs een ruggengraat voor voetgangers en een reeks van vierkante pleintjes, met een volledig autovrije centrum van de stad, waar voorrang wordt gegeven aan het vervoer per spoor – met dank aan de Nationale Spoorwegen die in een nieuwe ondergrondse station investeerden.

De lineaire voetgangerszone is de ruggengraat van de ontwikkeling van de universitaire faculteiten geweest en van de woon-/handelswijken, een museum en een winkelcentrum direct verbonden met het station. In 45 jaar is de enige “new town” van België het snelst groeiende stedelijk dienstencentrum van het land geworden.

Het regenwater wordt opgevangen in een reservoir, aangelegd als een meer.

15.00u **Uiteenzetting** door Graaf Cédric du Monceau, Eerste schepen van Ottignies - Louvain-la-Neuve, bevoegd voor Ruimtelijke ordening, stedenbouwkunde, regie van grondbeleid, economische zaken, handel, middenstand, landelijke aangelegenheden.

Recente ontwikkelingen in Louvain-la-Neuve

Louvain-la-Neuve is een echte universiteitsstad van de UCL die op een harmonieuze wijze ingepland is in het omliggende groene landschap van Ottignies, het ‘Bois des Rêves’ en het beschermde bos (198ha) van Lauzelle. Omwille van de opmerkelijke biodiversiteit dient dit bos als onderzoeksgebied voor flora en fauna maar eveneens is het een oase van groen voor de recreant. Het kunstmatig aangelegd meer van 7ha dient voor de waterhuishouding (stormbekken) van de stad maar is tevens een migratiezone van vele vogelsoorten en een oase van gevarieerde plantengroei en hierdoor een geliefde plek voor de bewoners.

Na de aankoop van het Plateau van Lauzelle in september 1966, de stedenbouwkundige vergunningen van oktober 1970, de eerste steenlegging door Koning Boudewijn op 2 februari 1971 en verwerving van de stadstitel in 1982, is Louvain-la-Neuve voortdurend in ontwikkeling. Het centrum is voorbehouden aan voetgangers, die makkelijk de diverse zones van onderwijs, cultuur, handel, wooneenheden bereiken. Zo is de Esplanade een commercieel en recreatief centrum met parkeergarages (2004-2005) van de architecten Jaspers-Eyers een nieuwe aantrekkingspool voor bezoekers eveneens van buiten Louvain-la-Neuve. De ontwikkeling van wetenschapsparken Athena-Monnet-Fleming-Einstein, rondom de stadskern getuigt van de voortdurende creatieve dynamiek van deze stad.

Het emblematisch betonnen gebouw (1969-1975) van architect André Jacqmain in de bovenstad, was oorspronkelijk bedoeld als universiteitsbibliotheek en is thans omgevormd tot Museum L (2015-2017). Het meubilair (gedeeltelijk bewaard) werd

ontworpen door Jules Wabbes. De herbestemming vergde een aanpassing van het gebouw en werd gerealiseerd door UCL architecten Michel le Paige en Carole Deferière. Dit icoon van het brutalisme werd aldus een plek voor de permanente collecties en tentoonstellingen van de universiteit, als een traject doorheen inventiviteit. Evenzeer wordt deze infrastructuur benut voor allerhande activiteiten van de universiteit. Op 27 mei 2018 werd het Auditorium Yves et Rainy du Monceau de Bergendal officieel ingehuldigd uit erkentelijkheid voor de Graaf, die de creatie van Louvain-la-Neuve en het museum steeds heeft gesteund.

De Aula Magna van de UCL, een multicultureel complex (1200p) voor congressen, beurzen en evenementen is een project (1996-2001) van Architecten Samyn en Partners.

Het Hergé Museum (2007-2009) naar het ontwerp van de Franse architect Christian de Portzamparc en het interieur, gerealiseerd naar tekeningen van Joost Swarte, is gewijd aan het oeuvre van cartoonist Georges Remi (1907-1983), beter bekend als Hergé.

Martin's Louvain-la-Neuve & Martin's All Suites maken deel uit van het AGORA-Stadsresort, een innovatief residentieel en hotelcomplex met restaurants, spa en seminarcenter, gebaseerd op duurzame innovatie, ingeplant op een weids terrein aan het meer.

De modernistische Sint-Franciscus van Assisi-kerk met klokkentoren dient als universitaire parochiekerk. In 2009-2010 is er een nieuw Dominicanerklooster 'Fra Angelico' ontwikkeld door AM Groupe 34-AGDA architecten. Dit project omvat een 15-tal kamers, gemeenschappelijke leefruimten en vergaderzalen en een ondergrondse parking. De nieuwe kapel (2010) van de architecten Benoît Gillon en Géry Depret van dit dominicanenklooster is door de Koreaanse dominicaan en kunstenaar Kim En Joong tot een uitzonderlijk mooie ruimte voor bezinning en gebed uitgewerkt, een parel van hedendaagse religieuze architectuur.

Louvain-la-Neuve heeft deze toekomstgerichte stadsvisie steeds gerealiseerd met de participatie van burgers en studenten in het beleid.

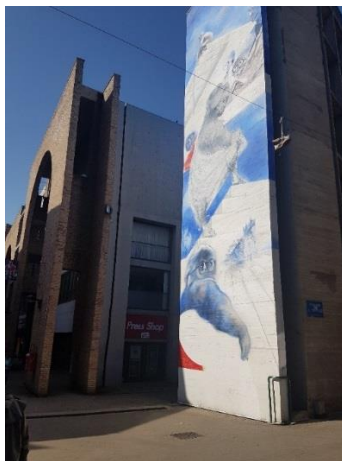

Place des Sciences met Musée L

Musée Hergé

- 15.15u** **Film**
Louvain-la-Neuve Een stedenbouwkundige uitdaging, een stad op mensenmaat
- 15.30u** **Rondleiding in de universiteitsstad**

Muurschilderingen in de stad en Stadsbrouwerij 'Le Brasse-Temps'

- 17.00 u** **Bezoek aan de stadsbrouwerij en bierdegustatie in 'Le Brasse-Temps'**

Organisatie

Pierre Laconte en Mireille Orlent voor ICOMOS Vlaanderen-Brussel
Met dank aan Laetitia Losfeld voor de équipe de l' Office du Tourisme-Inforville.

Ledenactiviteit 1 juni 2018

ICOMOS Vlaanderen-Brussel

Secretariaat: vlaanderen-brussel@icomos.be

Ledenbeheer: leden-ivb@icomos.be

Openbaar vervoer terugrit:

LLN 18.41u Sp.2 naar Brussel Centraal 19.34u Sp.4

LLN 19.02u Sp.1 naar Ottignies 19.09u Sp.4 en naar Brussel Centraal 19.14u Sp.2 aankomst 19.52u Sp.4

Deelnemerslijst

Patrick	Berben	Piet	Lombaerde
Peter	Bongaerts	Dirk	Meganck
Karel	Bos	Eric	Mertens
Pierre-Joseph	Bouquet	Veerle	Nys
Jo	Braeken	M.J. Mireille	Orlent
Patrick	Cherchye	Térésa	Patricio
Mimi	Debruyn	Greet	Plomteux
Benedikte	Dewaele	Gerd(a)	Portocarero
Cédric	du Monceau	Bénédicte	Selfslagh
Ivan	Dumolein	Arlette	Tercaefs
Jean-Pierre	Esther	Daniëlle	Van Londersele
Brigitte	Hons	Paul	Van Schoors
Claudine	Houbart	Christine	Vanthillo
Paul	Jacobus	Frederik	Verkinderen
Marieke	Jaenen	Luc	Verpoest
Pierre	Laconte	Linda	Wylleman

